

VII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

a. Raadighedssum til Afholdelse af særlige Udgifter for Universitetets Instituter.

1. Bevillingens ordinære Beløb.

Paa Finansloven for 1940—41, jfr. Rigsdagstidende for 1939—40, Tillæg B., Sp. 1895—96 nedsattes Bevillingen (Universitetets Konto 14, Underkonto 44) fra 8000 Kr. til 4000 Kr. af Sparehensyn. Bevillingen forhøjedes dog atter til 8000 Kr. paa Finansloven for 1941—42 (nu Universitetets Konto 14, Underkonto 47), jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg A., Sp. 1693—94. I Finansaaret 1940—41 anvendtes af Kontoen som tidligere et Beløb til Anskaffelse af Undervisningsmidler, særlig Lysbilleder, Grammofonplader samt til Duplikering af Tekster til Forelæsninger og Øvelser og lign. Det er iøvrigt ikke muligt at give en Oversigt over Anvendelsen af Kontoens ordinære Beløb, da Regnskabet med dette ikke blev holdt adskilt fra Regnskabet med den ekstraordinære Bevilling til Instrumentanskaffelser, som er omtalt nedenfor. Om enkelte Anskaffelser af Kontoens ordinære Beløb henvises til Beretningerne for de enkelte Instituter nedenfor.

2. Ekstraordinær Bevilling til Anskaffelse af Instrumenter, Inventar m. v. (J. Nr. 330/40).

Den 25. November 1940 udsendte Universitetets Rektor følgende Cirkulære til Universitetets Instituter:

Det har vist sig, at der muligvis kan tilvejebringes en ekstraordinær Bevilling til Universitetets Instituter til Anskaffelse af Instrumenter og lign., for saa vidt det drejer sig om nødvendige og paatrængende Anskaffelser, som ellers skulde være søgt i de kommende Aar. Betingelserne er iøvrigt:

- 1) at de paagældende Instrumenter kan leveres hurtigt og betales over den dansk-tyske Clearingskonto,
- 2) at de paagældende Genstande ikke fremstilles eller kan fremstilles i Danmark,
- 3) at det drejer sig om normale Priser for de paagældende Leverancer.

Andragende om Bevilling, ledsaget af nøjagtige Oplysninger om, hvilke Genstande det drejer sig om og bilagt med Tilbud paa Anskaffelser indsendes snarest mulig og inden 14 Dage fra Dato til vedkommende Fakultet.

Efter at de fra Institutterne indkomne Forslag til Anskaffelser var blevet indsendt gennem Fakulteterne til Universitetets Kurator, tilskrev denne under 24. Januar 1941 Ministeriet saaledes:

Fra det lægevidenskabelige, det matematisk-naturvidenskabelige og det filosofiske Fakultet har man modtaget de med Bilag hermed følgende Andragender, hvori anholdes om, at der maa blive stillet ekstraordinære Bevillinger til Raadighed til Anskaffelse af videnskabelige Apparater og andet lignende Laborarieudstyr. Det drejer sig i disse Andragender om ialt 1 832 051 Kr. 72 Øre fordelt saaledes:

Det lægevidenskabelige Fakultet:

Medicinsk-fysiologisk Institut.....	Kr.	13 566,20
Biokemisk Institut.....	—	57 320,80
Normal-anatomisk Museum.....	—	93,470,89
Patologisk-anatomisk Institut.....	—	34 101,00
Farmakologisk Institut.....	—	26 351,00
Instituttet for almindelig Patologi.....	—	64 937,80
Hygiejnisk Institut.....	—	46 959,00
Retsmedicinsk Institut.....	—	25 732,30
Psykiatrisk Laboratorium.....	—	16 308,30
Arvebiologisk Institut.....	—	201 042,90
Klinikken for epidemiske Sygdomme.....	—	11 258,53
Ialt... Kr.		<u>591 048,72</u>

Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet:

Botanisk Have.....	Kr.	8 165,00
Planteanatomi Laboratorium.....	—	18 123,35
Zoologisk Museums Studiesamling.....	—	128 929,00
Zoofysiologisk Laboratorium.....	—	48 675,70
Laboratoriet for sammenlign. Anatomi og Histologi og Embryologi.....	—	172 284,00
Ferskvandsbiologisk Laboratorium.....	—	15 339,05
Gymnastikteoretisk Laboratorium.....	—	29 688,63
Mineralogisk Museum.....	—	101 955,27
Geografisk Laboratorium.....	—	35 829,00
Astronomisk Laboratorium.....	—	97 893,00
Instituttet for teoretisk Fysik.....	—	248 807,00
Biofysisk Laboratorium.....	—	65 543,00
At overføre... Kr.		<u>971 232,00</u>

	Overført...	Kr. 971 232,00
Fysisk-kemisk Institut.....	—	59 887,60
Kemisk Laboratorium.....	—	137 134,00
Plantefysiologisk Laboratorium.....	—	16 249,40
Fysisk Institut.....	—	11 000,00
	Ialt...	<u>Kr. 1 195 503,00</u>

Det filosofiske Fakultet:

Psykologisk Laboratorium.....	Kr. 45 500,00
-------------------------------	---------------

For alle disse Instituter maa det erkendes, at de gennem en meget lang Aarrække ikke har kunnet anskaffe videnskabeligt Instrumentarium af den Art, der nu ønskes, idet Instituternes Annuua ikke har haft saadan Størrelse, at der for disse kan foretages saadanne Anskaffelser. Det er derfor meget forstaaeligt, at der maa komme et Tidspunkt, hvor det vil være naturligt ikke alene at foretage en Fornyelse af de nuværende videnskabelige Hjælpemidler, men navnlig tillige at foretage en Komplettering ved Anskaffelse af Instrumenter, man ikke tidligere har haft, men som nu maa anses for nødvendige, dels til det videnskabelige Arbejde, dels til Undervisningen.

Fra Universitetets Side kan man derfor paa det bedste anbefale, at der ekstraordinært stilles det størst mulige Beløb til Raadighed, saaledes at der i videst muligt Omfang kan ske Anskaffelser i Overensstemmelse med de fremsatte Ønsker.

I ganske særlig Grad skal man henlede Opmærksomheden paa de fra normal-anatomisk Museum og Laboratorierne for sammenlignende Anatomi og Histologi og Embryologi fremsatte Ønsker, idet man maa anse det for ganske særligt paakrævet, at disse Instituter ved deres Indflytning i nye og større Lokaler paa Nørre Fæled saavel til videnskabelig som til undervisningsmæssig Brug bliver udstyret paa bedst mulig Maade. Skulde der derfor blive stillet mindre Beløb til Raadighed end ansøgt, vil man mene, at dette mindst muligt bør gaa ud over disse to Institutter.

Paa nærværende Tidspunkt iøvrigt at fremsætte Forslag til Fordeling af et reduceret Beløb vil man anse for upraktisk, naar man er helt uden Kendskab til Størrelsen af de Beløb, der muligt vil blive stillet til Raadighed.

Endvidere indsendte Kurator paa Foranledning af Universitetets Rektor under 27. Januar 1941 et Andragende til Ministeriet om en supplerende Bevilling paa 13 260 Kr. til Anskaffelse af Apparater til Forevisning af Film i Anneksauditorium A, Studiestræde 6. Desuden fremkom under 10. Februar 1941 et Andragende fra Dr. med. J. Engelbreth-Holm, som af Universitetet var indstillet til Professor i patologisk Anatomi og Bestyrer af Universitetets patologisk-anatomiske Institut fra den 1. Februar 1941, om en Bevilling paa yderligere

ca. 97 665 Kr. til Anskaffelse af Instrumenter m. v. til det nævnte Institut udover det allerede af den forrige Bestyrer, Professor, Dr. med. Poul Møller ansøgte Beløb.

Under 13. Marts 1941 meddelte Ministeriet efter stedfunden Brevveksling med Finansministeriet og Folketingets Finansudvalg Universitetets Rektor og Kurator, at der paa forventet Efterbevilling ved Lov om Tillægsbevilling for Finansaaret 1940—41 vilde kunne stilles et Beløb af ialt 1 396 000 Kr. til Raadighed under Finanslovskonto § 21 IV. A. 14. Driftsudgifter ved Samlinger og Laboratorier til ekstraordinære Indkøb fra Tyskland af Apparater og Instrumenter m. v. til Københavns Universitet. Ministeriet udskød samtidig enkelte af de foreslaaede Anskaffelser, men tilføjede, at man iøvrigt vilde have Fordelingen af Bevillingen overladt til Rektor og Kurator i Forening. Ministeriet mente dog at burde henstille, at de af Universitetets normal-anatomiske Museum, af Universitetets Laboratorium for sammenlignende Anatomi og zoologisk Teknik, af Universitetets Laboratorium for Histologi og Embryologi og af Universitetets patologisk-anatomiske Institut fremsatte Ønsker i særlig Grad søgtes imødekommet ved Fordelingen.

Efter at der om denne Fordeling var ført Forhandling mellem Rektor og Kurator og Dekanerne for de paagældende Fakulteter, blev der ved Skrivelse fra Kurator af 24. Marts 1941 til Institutbestyrerne foreløbig stillet følgende Beløb til Raadighed:

Det medicinsk-fysiologiske Institut.....	Kr.	11 800,00
— biokemiske Institut.....	—	33 600,00
— patologisk-anatomiske Institut.....	—	70 900,00
— farmakologiske Institut.....	—	18 200,00
Institutet for almindelig Patologi.....	—	37 500,00
Det hygiejniske Institut.....	—	28 500,00
— retsmedicinske Institut.....	—	17 900,00
— psykiatriske Laboratorium.....	—	13 200,00
Klinikken for epidemiske Sygdomme.....	—	10 600,00
Det normal-anatomiske Museum.....	—	93 470,89
Institutet for human Arvebiologi og Eugenik.....	—	13 500,00
Den botaniske Have.....	—	8 165,00
Det planteanatomiske Laboratorium og botanisk Studiesamling.....	—	14 100,00
Den zoologiske Studiesamling.....	—	69 500,00
Det zoofysiologiske Laboratorium.....	—	29 300,00
Laboratorierne for sammenlignende Anatomi, Histologi og Embryologi.....	—	172 284,00
Det ferskvands-biologiske Laboratorium.....	—	12 700,00
Det gymnastikteoretiske Laboratorium.....	—	19 800,00
— mineralogisk-geognostiske Museum.....	—	56 000,00

At overføre.. Kr. 731 019.89

	Overført..	Kr.	731.019,89
Det geografiske Laboratorium.....	—		22 900,00
— astronomiske Observatorium.....	—		54 000,00
Institutet for teoretisk Fysik.....	—		129 400,00
Det biofysiske Laboratorium.....	—		37 800,00
— fysisk-kemiske Institut.....	—		35 000,00
— kemiske Laboratorium.....	—		73 600,00
— plantefysiologiske Laboratorium.....	—		13 100,00
— fysiske Laboratorium.....	—		10 500,00
— psykologiske Laboratorium.....	—		5 500,00
		Kr.	1 112 819,89

Hjemmel for Bevillingen blev tilvejebragt paa Tillægsbevillingsloven for 1940—41, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg A., Sp. 4247—48. I Finansaaret 1940—41 kom dog kun et Beløb af ialt 202 820 Kr. 01 Øre til Udbetaling (herunder iberegnet det ordinære Beløb af 4 000 Kr. paa Universitetskonto 14, Underkonto 44 for Finansaaret 1940—41, jfr. ovenfor). Nærmere Oplysning om de Beløb, der kom til Udbetaling de følgende Finansaar samt om Anskaffelse af Bøger til Laboratorier og Instituter indenfor den givne Bevillings Ramme vil blive givet i senere Hefter af Aarbogen.

b. Det normal-anatomiske Museum.

Under 1. November 1940 meddeltes der Laboratoriebetjent paa Prøve ved Museet Otto Louis Ferdinand Jæhger fast Ansættelse i Stillingen fra den 1. November 1940 at regne (J. Nr. 136/39).

c. Det retsmedicinske Institut.

Paa Finansloven for 1941—42, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg A, Sp. 1691—92, forhøjedes Institutets Annuum (Universitetets Konto 14, Underkonto 25) med 3075 Kr. fra 17 925 Kr. til 21 000 Kr. af Hensyn til forøgede Driftsudgifter.

Da Lederen af Institutets biokemiske Afdeling, Amanuensis, Dr. med. P. H. Andresen fortsat varetog Ledelsen ogsaa af Institutets serologiske Afdeling, bifaldt Ministeriet under 18. Oktober 1940 efter Indstilling af Institutets Bestyrer, Professor, Dr. med. Knud Sand og Universitetets Rektor og Kurator, at der af Universitetets Konto 7. Vederlag een Gang for alle blev udbetalt ham et Vederlag paa 800 Kr. for dette Hverv i Finansaaret 1940—41, jfr. Universitetets Aarbog for 1939—40, Side 186 (J. Nr. 11 d/39).

Paa Tillægsbevillingsloven for 1940—41, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg B, Sp. 1421—24, blev der under Universitetets

Konto 24, Overordentlige Udgifter optaget en Bevilling paa 4567 Kr. til Indretning af en særskilt Varmeledning fra Rigshospitalets Maskinhus til Institutet (J. Nr. 11 a/41).

Under 6. og 10. December 1940 ansatte Universitetets Kurator Frk. Bodil Knipschildt og Frk. Aase Knudsen som honorarlønnede ikke-videnskabelige Assistenten ved Institutet fra den 1. December 1940 at regne (J. Nr. 11 a/40).

d. Det biokemiske Institut.

Efter Andragende af Institutets Bestyrer, Professor, Dr. phil. Rich. Ege blev der af Universitetets Konto 14, Underkonto 44, Raadighedssum til Afholdelse af særlige Udgifter for Universitetets Institutter for Finansaaret 1940—41 stillet et Beløb af 475 Kr. til Raadighed for Institutet til Anskaffelse af en analytisk Vægt til Brug ved Undervisningen af de Studerende (J. Nr. 63 n/38).

e. Universitetets Kliniker.

Overlægen ved Rigshospitalets Afdeling for Hud- og Kønssygdomme, Professor, Dr. med. H. Haxthausen antog efter Bibliotekar Victor Madsens Død Overbibliotekar ved Universitetsbiblioteket Svend Dahl til at bistaa ved Ordningen af Biblioteket paa Universitetets dermatologiske Klinik i Henhold til Bestemmelsen i »Professor, Dr. med. Carl Rasch' Legat til den dermatologiske Klinik ved Københavns Universitet« fra den 1. April 1941 at regne, saaledes at det Overbibliotekaren herfor tilkommende Honorar af Legatet med Tilslutning fra Universitetets Rektor blev fastsat til 600 Kr. aarlig. Samtidig blev Frk. Grethe Lassen Andersen antaget som daglig Medhjælper i Biblioteket med et Honorar af 1200 Kr. aarlig af Legatets Midler ligeledes fra den 1. April 1941 at regne (J. Nr. 183/41).

Efter Andragende fra Overlægen ved Sundby Hospitals Afdeling for Øre-, Næse- og Halssygdomme, Professor ved den kliniske Praktikantundervisning, Dr. med. Robert Lund blev der af Universitetets Konto 14, Underkonto 44, Raadighedssum til Afholdelse af særlige Udgifter for Universitetets Institutter for Finansaaret 1940—41, stillet et Beløb af 350 Kr. til Raadighed til Anskaffelse af Tegninger og Instrumenter til Brug ved Undervisningen i Øre-, Næse- og Halssygdomme (J. Nr. 63 a/41).

Efter Andragende fra Overlæge ved Dronning Louises Børnehospital, Professor ved den kliniske Praktikantundervisning, Dr. med. Oluf Andersen blev der af Universitetets Konto 14., Underkonto 44., Raadighedssum til Afholdelse af særlige Udgifter for Universitetets Institutter for Finansaaret 1940—41 stillet et Beløb af 906 Kr. 78 Øre

til Raadighed til Anskaffelse af et Epidiaskop til Brug ved Undervisningen af de Studerende. Bevillingen blev givet paa Vilkaar, at Epidiaskopet forblev Universitetets Ejendom, saaledes at det, saafremt det af Professor Andersen beklædte Professorat ved den kliniske Praktikantundervisning i Pædiatri engang i Fremtiden skulde blive flyttet til et andet Hospital, kunde benyttes i Undervisningen dette andet Sted (J. Nr. 63 b/41).

Frk. Inge Scharling ansattes som ikke-videnskabelig Medhjælper ved Rigshospitalets medicinske Afdeling B fra den 1. April 1941 at regne (J. Nr. 148/41).

f. Det psykologiske Laboratorium.

Under 14. Marts 1940 meddelte Krigsministeriet Undervisningsministeriet, at man ikke ønskede at fortsætte med de hidtil ved Laboratoriet afholdte Prøver m. v. med Hærens Flyveelever (jfr. Universitetets Aarvog for 1930—31, Side 206); som Følge heraf blev de Bevillinger, som paa Finansloven var opført til Dækning af de med disse Prøvers Afholdelse forbundne Udgifter, inddraget paa Finanslovsforslaget for 1941—42, nemlig 2600 Kr. under Universitetets Konto 4. B., Andre Honorarer, 1000 Kr. under Konto 14, Underkonto 13 Det psykologiske Laboratorium, og samtidig udgik Universitetets Konto 30, Andre Indtægter, Underkonto d, Refusion af Udgifter ved psykofysiske Prøver af Aspiranter til Stillinger som Førere af Luftfartøjer, af Finansloven, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg A., Sp. 1685—86 og 1689—90 (J. Nr. 321/36).

g. Den botaniske Have.

Ved kgl. Resolution af 31. Januar 1941 blev der meddelt Botanisk Gartner Axel Lange Afsked efter Ansøgning paa Grund af Alder med Pension fra den 31. Marts 1941 at regne. Forinden Afskedigelsen traadte i Kraft, afgik Gartner Lange ved Døden den 13. Februar 1941. Han var ansat som Botanisk Gartner fra 1902 til sin Død. Efter Indstilling fra Direktøren for Universitetets botaniske Have, Professor, Dr. phil. Knud Jessen og Universitetets Rektor blev ved kgl. Resolution af 28. Juli 1941 Stiftsgartner ved Vallø adelige Stift, Havebrugskandidat Hans Nilaus Jensen udnævnt til Botanisk Gartner ved Universitetets botaniske Have fra den 1. August 1941 at regne (J. Nr. 15 e/40). Under Hensyn til, at Botanisk Gartner Axel Lange i Tiden 23. Marts—1. November 1939 paa Grund af Sygdom havde været ude af Stand til at varetage sit Arbejde, blev der efter Indstilling fra Universitetet ved Ministeriets Skrivelse af 26. Januar 1940 i Henhold til Tjenestemandslovens § 12, Stk. 7, tillagt 1. Afdelingsgartner ved Bo-

tanisk Have E. V. Floto et Vederlag paa 1000 Kr. for Varetagelsen af Botanisk Gartner Langes Embedsforretninger. Under Gartner Langes Sygdom fra den 16. November 1940 konstituerede Ministeriet efter Universitetets Indstilling 1. Afdelingsgartner Floto som Botanisk Gartner med Funktionshonorar efter Tjenestemandslovens § 12, Stk. 2, og der blev desuden fra den 1. Januar—31. Marts 1941 stillet et Beløb af 275 Kr. maanedlig til Raadighed til Antagelse af en ekstraordinær honorarlønnet Gartnerassistent ved Haven (J. Nr. 91 b/39).

Under 18. Januar 1941 forlængede Universitetets Rektor Havebrugskandidat, Frk. Gudrun Jepsens Ansættelse som honorarlønnet Gartnerassistent ved Haven med 1 Aar fra den 1. April 1941 at regne og ansatte under 24. Februar 1941 Havebrugskandidat Knud Bagger Hansen som honorarlønnet Gartnerassistent ved Haven for 1 Aar ligeledes fra den 1. April 1941 at regne (J. Nr. 15 a/41).

h. Det zoologiske Museum.

Paa Finansloven for 1941—42, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg A., Sp. 1699—1700, optoges under Universitetets Konto 24., Overordentlige Udgifter, en Bevilling paa 4000 Kr. som 3. Del af en 3-aarig Bevilling paa 4000 Kr. aarlig til Ordning og Konservering af Museets Samlinger, jfr. Universitetets Aarbog for 1938—39, Side 230 og for 1939—40, Side 191 (J. Nr. 12 c/37 og 12 e/38).

Paa Tillægsbevillingsloven for 1940—41, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg B., Sp. 1421—24, optoges under Universitetets Konto 24., Overordentlige Udgifter, en Bevilling paa 30 000 Kr. til Anskaffelse af 900 Kasser til Opbevaring af Knogler af forhistoriske Dyr og 2000 Kasser til Opbevaring af Insekter (J. Nr. 12 a/41).

Paa Finansloven for 1941—42, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg A., Sp. 1697—98, optoges under Universitetets Konto 16., Personlige Bevillinger, Underkonto b., en Bevilling paa 3600 Kr. aarlig som 1. Del af en 2-aarig Bevilling paa 3600 Kr. aarlig som Understøttelse til Mag. scient. Eigil Nielsen til Bearbejdelse af det paa en 3-aarig Ekspedition til Grønland indsamlede fossile Materiale af Triasfisk. Om den nærmere Motivering for denne Bevilling henvises til det citerede Sted i Rigsdagstidende (J. Nr. 106/40).

i. Det astronomiske Observatorium.

Paa Finansloven for 1941—42, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg A., Sp. 1699—1700, bevilgedes under Universitetets Konto 24., Overordentlige Udgifter, et Beløb af 5000 Kr. til en Hovedstandsættelse af Skifertagene, Tagrender og Nedløb paa Observatoriet.

Under 25. Januar 1941 bifaldt Undervisningsministeriet efter Indstilling fra Universitetet, at den af Observatoriet hidtil varetagne

Signaltjeneste ved det paa Silopakhuset i Frihavnen etablerede Tidssignal bortfaldt. Som Følge heraf blev det under Universitetets Konto 4. B., Andre Honorarer, paa Finansloven opførte Honorarer af 240 Kr. aarlig for Pasning af Tidssignalet inddraget fra den 1. April 1941 at regne, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg B., Sp. 807—10 (J. Nr. 121/41).

j. Det kemiske Laboratorium.

Paa Tillægsbevillingsloven for 1940—41, jfr. Rigsdagstidende for 1940—41, Tillæg A., Sp. 4247—48, optoges under Universitetets Konto 24, Overordentlige Udgifter, en Bevilling paa 500 Kr. til Indkøb af et Bogskab til Laboratoriet.

k. Det geografiske Laboratorium.

Fra Forlagsboghandler V. Richter modtog Laboratoriet som Gave et Epidiaskop og et Projektionsapparat til Leicabilleder til en Værdi af ialt 2500 Kr. (J. Nr. 164 b/40).

l. Det forsikringsmatematiske Laboratorium.

I Januar Maaned 1941 flyttedes Laboratoriet fra sine hidtidige Lokaler i Studiestræde 6 til Universitetets Lokaler paa 1. Sal i Sct. Pederstræde 19, hvor Auditorierne I og II blev inddraget til Brug for Laboratoriet (J. Nr. 334/40).